

emcdda.europa.eu

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο

Δελτίο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας

Αντιμετώπιση του προβλήματος της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών στην Ευρώπη

Πολλά από τα ατυχήματα και τους θανάτους στους ευρωπαϊκούς δρόμους προκαλούνται από οδηγούς των οποίων η ικανότητα οδήγησης έχει επηρεαστεί από κάποια ψυχοδραστική ουσία. Το αλκοόλ και μόνο εκτιμάται ότι ευθύνεται για έως και 10 000 θανάτους ετησίως σε τροχαία ατυχήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για το ένα τέταρτο δηλαδή του συνόλου των θανάτων στους δρόμους. Δεν είναι διαθέσιμα συγκρίσιμα στοιχεία σχετικά με τα τροχαία ατυχήματα που συνδέονται με παράνομες ναρκωτικές ουσίες και ψυχοδραστικά φάρμακα, παρότι την τελευταία δεκαετία δίνεται στο θέμα αυτό ολοένα και μεγαλύτερη προσοχή. Σύμφωνα με μελέτες σχετικά με τις επιδράσεις των ψυχοδραστικών ουσιών στην ικανότητα οδήγησης, τόσο οι παράνομες ναρκωτικές ουσίες όσο και τα θεραπευτικά φάρμακα μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα οδήγησης, όμως η επίδραση και η έκτασή τους μπορούν να ποικίλλουν σημαντικά από ουσία σε ουσία. Πρόσφατες έρευνες υποδεικνύουν ότι η κάνναβη μπορεί να μειώσει την ικανότητα οδήγησης και ότι οι

βενζοδιαζεπίνες προκαλούν εν γένει διαταραχές της ικανότητας. Από τα οπιοειδή, η ηρωίνη μπορεί να μειώσει σημαντικά την ικανότητα οδήγησης, η μεθαδόνη σε μικρότερο βαθμό και η βουπρενορφίνη σε ακόμη μικρότερο. Τα στοιχεία για τα διεγερτικά ναρκωτικά όπως η κοκαΐνη, οι αμφεταμίνες και η έκσταση είναι πιο συγκεχυμένα, προκύπτει όμως ότι οι υψηλές δόσεις συνδέονται με διαταραχές της ικανότητας οδήγησης. Εξακολουθεί, ωστόσο, να μην υπάρχει ένας αντικειμενικός δείκτης μέτρησης της διαταραχής που προκαλεί κάθε ναρκωτική ουσία, αντίστοιχος με τη συγκέντρωση αλκοόλ στο αίμα.

Το σύνθετο ζήτημα της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών εξετάζεται επί του παρόντος από το πρόγραμμα DRUID (Οδηγώντας υπό την επήρεια ναρκωτικών, αλκοόλ και φαρμάκων), ένα σημαντικό πρόγραμμα της ΕΕ που δρομολογήθηκε το 2006 και θα συνεχιστεί έως το 2010. Στόχος του DRUID είναι να παρέχει μια στερεή βάση για εναρμονισμένους πανευρωπαϊκούς κανονισμούς όσον αφορά την

οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ, ναρκωτικών ουσιών και φαρμάκων.

Μέχρι τότε, το παρόν δελτίο συνοψίζει τα βασικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής και περιγράφει τις εξελίξεις στην Ευρώπη, οι οποίες μπορεί να συμβάλουν στη λήψη αποφάσεων σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Για τη μείωση των θανάτων που προκαλούνται από την οδήγηση υπό την επήρεια ψυχοδραστικών ουσιών απαιτούνται μέτρα που βασίζονται στην επιστημονική κατανόηση του σύνθετου αυτού φαινομένου. Η πρόκληση για τους νομοθέτες είναι να σχεδιάσουν σωστούς και αποτελεσματικούς νόμους οι οποίοι είναι εφαρμόσιμοι και δίνουν ένα σαφές μήνυμα στο κοινό.

Wolfgang Götz,
Διευθυντής ΕΚΠΝΤ

Ορισμός

Οδήγηση υπό επήρεια: Ανάλογα με τη νομοθεσία κάθε χώρας, ο όρος αυτός μπορεί να αναφέρεται σε οδηγό που παρουσιάζει μετρήσιμη μείωση των γνωστικών ή ψυχοκινητικών δεξιοτήτων, παρορμητικότητα, ή συγκέντρωση της ναρκωτικής ουσίας στο αίμα που υπερβαίνει ένα καθορισμένο επίπεδο και αναμένεται να έχει τις προαναφερθείσες επιδράσεις, ή οποιοδήποτε ίχνος ναρκωτικών ουσιών στο αίμα.

Σημαντικά ζητήματα με μια ματιά

1. Περιστατικά οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών συχνά τυγχάνουν ιδιαίτερης προβολής από τα μέσα ενημέρωσης. Ωστόσο, είναι λίγες οι χώρες που διαθέτουν αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επικράτηση του προβλήματος.
2. Η εξασφάλιση αξιόπιστων επιστημονικών στοιχείων σχετικά με τις επιδράσεις στη συμπεριφορά, την επικράτηση και τον κίνδυνο πρόκλησης ατυχήματος είναι δύσκολη με τα διαθέσιμα στοιχεία. Πολλές από τις μελέτες βασίζονται σε μικρά δείγματα και συχνά είναι δύσκολο να συναχθούν γενικά συμπεράσματα από τα πορίσματά τους.
3. Ο νομικός ορισμός που ποινικού αδικήματος της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών διαφέρει στα κράτη μέλη της ΕΕ, γεγονός που απηχεί τις διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις όσον αφορά τις επακριβείς επιδράσεις των ουσιών.
4. Την ικανότητα οδήγησης μπορούν να επηρεάσουν διάφορα ψυχοδραστικά φάρμακα, τα οποία συνταγογραφούνται και λαμβάνονται, νόμιμα ή μη.
5. Επί του παρόντος, οι αστυνομικές αρχές αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες όσον αφορά τον επακριβή και ταχύ εντοπισμό στον δρόμο περιστατικών οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών.
6. Η αποτελεσματικότητα ενημερωτικών εκστρατειών για την αποτροπή της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών είναι αμφίβολη. Το κοινό στο οποίο απευθύνονται φαίνεται ότι δεν έχει λάβει το μήνυμα ή, ενδεχομένως, το αγνοεί.

1. Η έκταση του φαινομένου οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών δεν μελετάται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες

Οι μελέτες για την επικράτηση της χρήσης ναρκωτικών από οδηγούς που δημοσιεύθηκαν την περίοδο 1999-2007 παρέχουν στοιχεία μόνο για 13 από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και τη Νορβηγία.

Τυχαίες έρευνες σε οδηγούς, οι οποίες είναι δυνατόν να παρέχουν μια αντιπροσωπευτική εικόνα του συνολικού πληθυσμού των οδηγών, είναι διαθέσιμες για τρία κράτη μέλη της ΕΕ και τη Νορβηγία. Άλλες έρευνες παρέχουν στοιχεία σχετικά με τη χρήση ναρκωτικών από συγκεκριμένες υποκατηγορίες οδηγών. Ορισμένες έρευνες αφορούν μόνον οδηγούς που έχουν εμπλακεί σε θανατηφόρα δυστυχήματα, ενώ άλλες εξετάζουν ομάδες-δείγματα οδηγών που τραυματίστηκαν, σκοτώθηκαν, ενεπλάκησαν σε ατυχήματα και οδηγών για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ότι οδηγούσαν υπό την επήρεια αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών. Ωστόσο, τα αποτελέσματα των διαφόρων αυτών μελετών δεν είναι επιστημονικά συγκρίσιμα.

Σε γενικές γραμμές, η κάνναβη είναι η παράνομη ουσία που ανιχνεύεται συχνότερα, ενώ από τα ψυχοδραστικά φάρμακα αυτό που αναφέρεται συχνότερα είναι οι βενζοδιαζεπίνες. Γενικά, τα στοιχεία υποδεικνύουν πολύ μεγαλύτερη επικράτηση τόσο των παράνομων ναρκωτικών ουσιών όσο και των συνταγογραφούμενων φαρμάκων, συχνά σε συνδυασμό με αλκοόλ, στους οδηγούς που εμπλέκονται σε ατυχήματα ή για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ότι οδηγούν υπό την επήρεια ναρκωτικών ή αλκοόλ.

Οι πληροφορίες παραμένουν ελλιπείς στο σύνολό τους, παρά τη σύσταση που διατύπωσε το 2002 η ομάδα εργασίας εμπειρογνομώνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα ναρκωτικά, τα φάρμακα και την οδήγηση, σύμφωνα με την οποία όλοι οι οδηγοί που εμπλέκονται σε θανατηφόρο ατύχημα πρέπει να υποβάλλονται σε έλεγχο για χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών.

2. Εμπόδια στη συγκέντρωση επιστημονικών δεδομένων

Από το 1999 έχουν πραγματοποιηθεί σε ολόκληρη την Ευρώπη περισσότερες από 30 μελέτες σχετικά με την επικράτηση της χρήσης ναρκωτικών στους οδηγούς. Ωστόσο, οι μελέτες αυτές χρησιμοποίησαν διαφορετικές μεθόδους και δείγματα προερχόμενα από διαφορετικές ομάδες οδηγών, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να εξαχθούν γενικά συμπεράσματα.

Το μέγεθος των δειγμάτων των ερευνών αυτών ποικίλλει από λιγότερα από 50 έως περισσότερα από 10 000 άτομα, με περισσότερο από το ένα τρίτο των μελετών να αφορά λιγότερα από 500 άτομα.

Οι εθνικές νομοθεσίες ή πολιτικές μπορεί επίσης να περιορίζουν το πεδίο και τη συγκρισιμότητα των μελετών επικράτησης. Για παράδειγμα, στις περισσότερες χώρες δεν επιτρέπεται η διενέργεια τυχαίων οδικών ελέγχων για χρήση ναρκωτικών. Σε ορισμένες χώρες, τέτοιοι έλεγχοι διενεργούνται μόνον για παράνομες ναρκωτικές ουσίες και η επικράτηση ψυχοδραστικών φαρμάκων δεν μπορεί να εξακριβωθεί.

Τα θετικά αποτελέσματα στον έλεγχο για χρήση αλκοόλ τείνουν να καθιστούν περιττό τον έλεγχο για χρήση ναρκωτικών ουσιών, ενώ οι περιορισμοί ως προς τους πόρους και οι ανάγκες ποινικής δίωξης λαμβάνουν προτεραιότητα έναντι της ανάγκης για ολοκληρωμένη συλλογή δεδομένων. Αυτό ισχύει στη Δανία, στην Εσθονία, στην Ιρλανδία και την Πορτογαλία. Η γαλλική μελέτη SAM, μια από τις εκτενέστερες τα τελευταία χρόνια σχετικά με το θέμα αυτό, κατέστη δυνατή χάρη σε μια τροποποίηση του κώδικα οδικής κυκλοφορίας που υποχρέωσε την αστυνομία, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, να ελέγχει όλους τους οδηγούς για χρήση ναρκωτικών ουσιών.

Με τη βοήθεια του ΕΚΠΝΤ και της ΓΔ Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καταρτίστηκαν νέες διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για την τυποποίηση του σχεδιασμού των μελετών, στις οποίες λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στις νομοθεσίες και στις πολιτικές ελέγχου των διαφόρων χωρών και παρέχονται περισσότερες από 100 συστάσεις ταξινομημένες σε υποκατηγορίες όσον αφορά τη συμπεριφορά, την επιδημιολογία και την τοξικολογία.

3. Πού πρέπει να τεθεί το όριο – ή τα όρια;

Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες ακολουθούν μία από τις ακόλουθες δύο προσεγγίσεις για τον ορισμό του ποινικού αδικήματος της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών. Έντεκα χώρες ποινικοποιούν μόνον τη μειωμένη ικανότητα οδήγησης, ανεξαρτήτως εάν προκαλείται από παράνομες ναρκωτικές ουσίες ή φάρμακα. Έντεκα άλλες χώρες έχουν υιοθετήσει μια πολιτική «μηδενικής ανοχής», ποινικοποιώντας εν γένει την οδήγηση μετά τη χρήση ναρκωτικών. Σε επτά χώρες, οι δύο αυτές προσεγγίσεις συνδυάζονται σε μια κλιμακωτή αντίδραση έναντι των παραβατών οδηγών.

Ορισμένες από τις χώρες που ακολουθούν την προσέγγιση της «μηδενικής ανοχής» δεν διακρίνουν μεταξύ ψυχοδραστικών φαρμάκων και

παράνομων ναρκωτικών ουσιών, ενώ άλλες προβαίνουν σε αυτή τη διάκριση. Στη Φινλανδία και τη Σουηδία ψηφίστηκαν νέοι νόμοι «μηδενικής ανοχής» όσον αφορά τις παράνομες ναρκωτικές ουσίες, επειδή αποδείχθηκε εξαιρετικά δύσκολη η στοιχειοθέτηση του ποινικού αδικήματος της μειωμένης ικανότητας οδήγησης. Στην Κύπρο, το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίστηκε με την ποινική δίωξη των οδηγών για παράνομη χρήση ναρκωτικών. Ωστόσο, το Βέλγιο και το Ηνωμένο Βασίλειο απαγορεύουν ρητά τη χρήση του αποτελέσματος του ελέγχου για οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών ως αποδεικτικού στοιχείου για τη διάπραξη οποιουδήποτε άλλου αδικήματος.

Αποδεικτικά στοιχεία της χρήσης ναρκωτικών ουσιών μπορούν να ανιχνευθούν σε διάφορα βιολογικά δείγματα, συμπεριλαμβανομένων του αίματος, των ούρων, του σιέλου, του ιδρώτα, ακόμη και των τριχών. Το αίμα αποτελεί το ιδανικό μέσο για τη νομική απόδειξη της μείωσης της ικανότητας οδήγησης, αλλά ο καθ' όσον έλεγχος με τη λήψη στοματικών υγρών (σιέλου) προτιμάται για λόγους ευκολίας. Τα οριακά επίπεδα συγκέντρωσης ναρκωτικών μπορούν να καθοριστούν στο κατώτατο όριο ανίχνευσης ή στα επίπεδα στα οποία αναμένεται να αρχίσει η διαταραχή της ικανότητας. Ωστόσο, αν και η διαταραχή που προκαλούν ορισμένες ναρκωτικές ουσίες, συμπεριλαμβανομένων της κάνναβης και των οπιοειδών, φαίνεται να είναι δόσοεξαρτημένη, οι επιδράσεις άλλων ναρκωτικών ουσιών, όπως οι αμφεταμίνες, δεν φαίνεται να εξαρτώνται από τη δόση. Η ανοχή και η αλληλεπίδραση με αλκοόλ ή άλλες ναρκωτικές ουσίες περιπλέκουν περισσότερο τους υπολογισμούς. Στη Γαλλία, οι οδηγοί που διαπιστώνεται ότι έχουν συνδυάσει ναρκωτικές ουσίες και αλκοόλ τιμωρούνται με βαρύτερη ποινή.

4. Αντίδραση στα ψυχοδραστικά φάρμακα

Τα ψυχοδραστικά φάρμακα, όπως παυσίπονα (οπιοειδή), ηρεμιστικά (βενζοδιαζεπίνες), αντικαταθλιπτικά και αντιισταμινικά μπορούν να έχουν ορισμένες φορές σημαντικές επιδράσεις στην ικανότητα οδήγησης. Αποτελέσματα μελετών υποδεικνύουν ότι οι οδηγοί είτε λαμβάνουν τέτοια φάρμακα για ιατρικούς λόγους βάσει συνταγής ιατρού είτε κάνουν κατάχρηση, ορισμένες φορές σε συνδυασμό με παράνομες ουσίες. Αυξάνονται, επίσης, οι ανησυχίες για τον πιθανό αντίκτυπο του αυξανόμενου αριθμού χρηστών ναρκωτικών που λαμβάνουν θεραπεία υποκατάστασης με οπιοειδή.

Η νομοθεσία των περισσότερων χωρών ποινικοποιεί τη μείωση της ικανότητας οδήγησης εξαιτίας οποιουδήποτε φαρμάκου, νόμιμου ή παράνομου. Στη Γαλλία, στην Αυστρία και την Πορτογαλία,

ορισμένα ψυχοδραστικά φάρμακα που επηρεάζουν την ικανότητα οδήγησης, όπως οι βενζοδιαζεπίνες, δεν καλύπτονται από τη νομοθεσία για την οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών, αν και μπορεί να διώκονται στο πλαίσιο κάποιου γενικού ποινικού αδικήματος, όπως η επικίνδυνη οδήγηση. Αντίθετα, στην Τσεχική Δημοκρατία, στην Εσθονία, στην Πολωνία, στη Σλοβενία και τη Σλοβακία η οδήγηση υπό την επήρεια οποιασδήποτε ουσίας, ακόμη και φαρμακευτικής, διώκεται ποινικά βάσει νομοθεσίας, σε οποιαδήποτε συγκέντρωση. Επτά χώρες (Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Σλοβακία και Φινλανδία) έχουν υιοθετήσει ένα σύστημα δύο σταδίων σύμφωνα με το οποίο η ανίχνευση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας επισύρει χρηματικό πρόστιμο ή την ελαφρύτερη ποινική κύρωση, αλλά τιμωρείται αυστηρότερα η μείωση της ικανότητας οδήγησης εξαιτίας της λήψης ουσιών. Στη Λετονία, η μείωση της ικανότητας οδήγησης εξαιτίας φαρμακευτικής ουσίας επισύρει μικρότερο πρόστιμο από ό,τι το παραμικρό ίχνος παράνομης ουσίας. Στη Φινλανδία και τη Σουηδία, οι οδηγοί που διαπιστώνεται ότι έχουν καταναλώσει φάρμακα μπορούν να απαλλαγθούν από τη δίωξη εάν προσκομίσουν ιατρική συνταγή, αν και μπορούν να διωχθούν εφόσον κριθεί ότι έχει επηρεαστεί η ικανότητά τους για οδήγηση.

5. Έλεγχος για οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών

Αφού σταματήσει τον οδηγό, ο αστυνομικός μπορεί να χρειαστεί να προβεί σε αρχικό έλεγχο για χρήση

ναρκωτικών, αναλύοντας τη συμπεριφορά ή βιολογικά δείγματα. Τον Φεβρουάριο του 2002 η ομάδα εργασίας εμπειρογνομώνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα ναρκωτικά, τα φάρμακα και την οδήγηση συνέστησε οι αστυνομικοί που συμμετέχουν σε τροχαίους ελέγχους να λαμβάνουν υποχρεωτική εκπαίδευση για την αναγνώριση των ενδείξεων μείωσης της ικανότητας οδήγησης λόγω της χρήσης ναρκωτικών. Οι έλεγχοι αυτοί μπορεί, για παράδειγμα, να αφορούν εξέταση του μεγέθους της κόρης του οφθαλμού, δοκιμασίες συντονισμού κινήσεων, δοκιμασίες συμπεριφοράς, αντιδράσεις και τρόπο ομιλίας. Ωστόσο, μέχρι το 2007, μόλις τέσσερις χώρες της ΕΕ (Βέλγιο, Πορτογαλία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο) ανέφεραν υποχρεωτική εκπαίδευση της τροχαίας στον τομέα αυτό, ενώ έντεκα ανέφεραν κάποιου είδους ειδική εκπαίδευση. Επιπλέον, οι έλεγχοι δεν είναι οι ίδιοι σε όλες τις χώρες.

Τα στοματικά υγρά (σάλις) μπορούν να είναι αποδεκτό μέσο για οδικούς ελέγχους –τα ούρα δεν είναι κατάλληλα για την απόδειξη μειωμένης ικανότητας. Ωστόσο, δεν έχει επιβεβαιωθεί ακόμη η αξιοπιστία των συσκευών που χρησιμοποιούνται για οδικούς ελέγχους σιέλου. Από τις εννέα συσκευές επιτόπιου ελέγχου σιέλου που αξιολογήθηκαν από το πρόγραμμα Rosita-2 της ΕΕ μεταξύ του 2003 και του 2005, καμία δεν συνιστάται για χρήση σε οδικούς ελέγχους. Τα μειονεκτήματα των συσκευών μπορούν ενδεχομένως να αντισταθμιστούν σε κάποιον βαθμό με την τροποποίηση του πρωτοκόλλου ελέγχου. Από το 2004 ένα σύστημα στη Βικτόρια της Αυστραλίας χρησιμοποιεί δύο δοκιμασίες σιέλου κατά σειρά

στο πλαίσιο οδικών ελέγχων προκειμένου να επιτύχει χαμηλό ποσοστό ψευδών θετικών αποτελεσμάτων. Οι διώξεις γίνονται βάσει των αποτελεσμάτων επακόλουθης εργαστηριακής επιβεβαίωσης του δεύτερου δείγματος. Στην ΕΕ, αν και η Γαλλία χρησιμοποιεί στους οδικούς ελέγχους δοκιμασίες σιέλου, οι ποινικές διώξεις βασίζονται στα αποτελέσματα εξετάσεων αίματος.

6. Είναι αποτελεσματικές οι εκστρατείες πρόληψης;

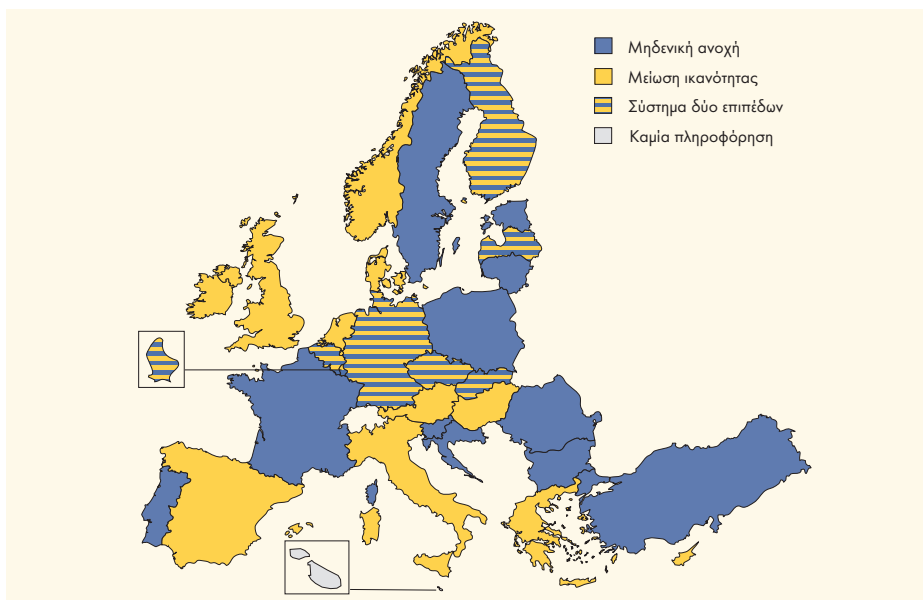
Έρευνες που διενεργήθηκαν σε ορισμένες χώρες αποκάλυψαν έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με την επίδραση της χρήσης παράνομων ναρκωτικών ουσιών στην ικανότητα οδήγησης. Υποδεικνύουν επίσης ότι πολλοί οδηγοί δεν είναι ενήμεροι για τα αποτελέσματα του συνδυασμού ναρκωτικών και αλκοόλ. Οι μεγαλύτερης ηλικίας οδηγοί συχνά δεν έχουν επίγνωση των επιδράσεων των ψυχοδραστικών φαρμάκων στην ικανότητα οδήγησης. Επιπλέον, πολλοί οδηγοί ενδέχεται να αγνοούν τη νομοθεσία που απαγορεύει την οδήγηση υπό την επήρεια τέτοιων φαρμάκων.

Εκστρατείες πρόληψης της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών έχουν διενεργηθεί σε αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ. Οι εκστρατείες αυτές έχουν συνήθως τη μορφή εκστρατειών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και συχνά περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα ναρκωτικά στο πλαίσιο ευρύτερης εκστρατείας που επικεντρώνεται στην κατανάλωση αλκοόλ.

Ωστόσο, οι μεγαλύτερης ηλικίας χρήστες ψυχοδραστικών φαρμάκων είναι απίθανο να ακούσουν ή και να προσέξουν τα γενικά μηνύματα που απευθύνονται σε νέους χρήστες κάνναβης και το αντίστροφο. Ομοίως, αμφότερες οι ομάδες αυτές μπορεί να θεωρούν ότι οι προειδοποιήσεις για το αλκοόλ δεν τους αφορούν. Τα προγράμματα πρόληψης έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας εάν είναι προσαρμοσμένα στην εκάστοτε ομάδα-στόχο.

Η παροχή σαφών πληροφοριών σε ασθενείς που λαμβάνουν ψυχοδραστικά φάρμακα μπορεί να τους αποτρέψει από την οδήγηση όταν βρίσκονται υπό την επήρεια αυτών των φαρμάκων. Για τον λόγο αυτό, οι περισσότερες χώρες βασίζονται στο φυλλάδιο ενημέρωσης των ασθενών που εσωκλείεται στη συσκευασία του φαρμάκου, το οποίο, για παράδειγμα, συνιστά προσοχή εάν ο ασθενής νιώθει υπνηλία. Ωστόσο, οι υποκειμενικές αισθήσεις του ασθενούς δεν είναι πάντα αξιόπιστες ή ακριβείς. Η χρήση ενός σαφούς συμβόλου ή εικονιδίου στην εξωτερική συσκευασία των φαρμάκων που μπορεί να έχουν επίδραση στην ικανότητα οδήγησης αναφέρεται προς το παρόν από πέντε μόλις χώρες.

Η οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών στα κράτη μέλη της ΕΕ μπορεί να ορίζεται ως μείωση της οδηγικής ικανότητας που προκαλείται από ναρκωτικά ή ως ύπαρξη οποιοδήποτε ίχνους ναρκωτικών στο αίμα («μηδενική ανοχή»). Ορισμένες χώρες συνδυάζουν τους δύο ορισμούς σε ένα σύστημα δύο επιπέδων

Πηγή: Ευρωπαϊκή νομική βάση δεδομένων για τα ναρκωτικά

Τα **ναρκωτικά στο προσκήνιο** είναι μια σειρά δελτίων για θέματα πολιτικής που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), με έδρα τη Λισαβόνα. Τα δελτία δημοσιεύονται συστηματικά στις 23 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα νορβηγικά και τα τουρκικά. Γλώσσα πρωτοτύπου: αγγλικά. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε μέρους με αναφορά της πηγής.

Για δωρεάν συνδρομές, απευθυνθείτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση: publications@emcdda.europa.eu.

Cais do Sodré, 1249-289 Λισαβόνα/Lisbon, Πορτογαλία/Portugal
Τηλ. +351 211210200 • Φαξ +351 218131711
info@emcdda.europa.eu • www.emcdda.europa.eu

Τρόποι αντιμετώπισης της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών στην Ευρώπη: Συμπεράσματα και θέματα πολιτικής

1. Σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να πραγματοποιηθούν έρευνες σχετικά με την επικράτηση της χρήσης ναρκωτικών στους οδηγούς. Ο έλεγχος όλων των οδηγών που έχουν εμπλακεί σε θανατηφόρο ατύχημα για χρήση ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ θα παρείχε μια σημαντική πηγή πληροφοριών για την παρακολούθηση του προβλήματος.
2. Έχουν καταρτιστεί νέες κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τους ποικίλους νομοθετικούς και πρακτικούς περιορισμούς στις διάφορες χώρες. Στόχος τους είναι να βελτιώσουν τη συγκρισιμότητα των μελετών και αναμένεται να διευκολύνουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.
3. Οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής πρέπει να συνεκτιμούν τις πιο πρόσφατες διαθέσιμες επιστημονικές πληροφορίες κατά τη θέσπιση νομοθετικών μέτρων. Το επίπεδο πέραν του οποίου ένας οδηγός θα θεωρείται ότι παραβιάζει τη νομοθεσία πρέπει να είναι σαφές σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και το κοινό.
4. Η εθνική νομοθεσία και τα μέτρα επιβολής της πρέπει να επιτύχουν μια ισορροπία μεταξύ αφενός του ενδιαφέροντος για τη διασφάλιση της οδικής ασφάλειας και αφετέρου των αναγκών των πολιτών για θεραπεία.
5. Τα νομοθετικά πλαίσια πρέπει να επανεξεταστούν, καθώς, ακόμη και με τους περιορισμούς της υπάρχουσας μεθοδολογίας ελέγχου, είναι δυνατό να υπάρξουν αποτελεσματικότερες διαδικασίες. Επιπλέον, αναμένεται να αναπτυχθούν νέες δυνατότητες.
6. Οι εκστρατείες πρόληψης πρέπει να απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες κινδύνου και να αφορούν συγκεκριμένες ουσίες, να βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία και να αξιολογούνται ενδελεχώς όσον αφορά τον αντίκτυπό τους σε συμπεριφορές και στάσεις.

Βασικές πηγές

EMCDDA (ΕΚΠΝΤ) (2007), *Drugs and driving*, Selected issue, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, Λισαβόνα.

EMCDDA (ΕΚΠΝΤ) (2008), *Drug use, impaired driving and traffic accidents*, Insights αριθ. 8, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, Λισαβόνα.

Laumon, B., Gadegbeku, B., Martin, J., Biecheler, M. (2005), «Cannabis intoxication and fatal road crashes in France: population based case-control study», *BMJ* 331, σ. 1371.

Ομάδα Pompidou (2000), *Road traffic and drugs*, Council of Europe Publishing, Στρασβούργο.

Ομάδα Pompidou (2004), *Road traffic and psychoactive substances*, Council of Europe Publishing, Στρασβούργο.

Walsh, J.M., Verstraete, A.G., Huestis, M.A., Mørland, J. (2008), «Guidelines for research on drugged driving», *Addiction* 103, σ. 1258-1268.

Πληροφορίες στο διαδίκτυο

Διεθνές Συμβούλιο για το Αλκοόλ, τα Ναρκωτικά και την Οδική Ασφάλεια (ICADTS):

<http://www.icadts.org/>

Σχέδιο DRUID:

<http://www.druid-project.eu/>

Κοινοβούλιο της Βικτόριας, Αυστραλία — Περιγραφή του προγράμματος ελέγχου χρήσης ναρκωτικών ουσιών:

<http://www.parliament.vic.gov.au/research/2006DBroadsafety.pdf>

Νομοθετικές προσεγγίσεις της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών, επισκόπηση θέματος:

<http://eldd.emcdda.europa.eu/html.cfm/index19034EN.html>

Rosita — Αξιολόγηση των οδικών ελέγχων:

<http://www.Rosita.org>

Υπηρεσία Εκδόσεων
Publications.europa.eu

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
© Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, 2009
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Wolfgang Götz
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Brendan Hughes
ΕΚΔΟΤΗΣ: Peter Fay
ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Dutton Merryfield Ltd, Ηνωμένο Βασίλειο
Printed in Luxembourg